

ŽELJE NISU SPORNE

EU energetska samita: Kompletirati unutrašnje tržište do 2014.

VAŠINGTON - Moćna američka industrija uglja, ugrožena federalnim težnjama promovisanja energije vetra i sunca, uzvratila je udarac Vašingtonu suprotstavljajući se kandidatu predsednika Obame za novog

1

čelnika Federalne energetske regulatorne komisije (FERC), Ronaldu Binzu (foto), inače zagovorniku obnovljivih izvora. Binz (64) je svojevremeno kao predsednik energetske regulatorne komisije države Kolorado promovisao OIE i štednju energije i učestvovao u izradi zakona koji je vodio zatvaranju nekih starih elektrana na uglj i nametnuo potrebu modernizacije novijih. Mediji ukazuju da do sada nikada u javnosti nije do te mere praćen izbor predsednika FERC-a. stoga iz Američkog energetskog saveza (AEA), koga finansiraju industrije uglja i drugih fosilnih goriva, poručuju da je nominacija Binza deo strategije Obamine administracije da dodatno smanji udeo uglja. Cilj administracije je nisko-ugljenična energetska strategija, što ne može dobiti saglasnost Kongresa, kaže portparol AEA Benjamin Cole. S druge strane, ekološke grupacije su krenule u odbranu Binza, pa je kampanja većinu Amerikanaca prvi put uopšte informisala o postojanju I ulozu federalnog energetskog regulatora, piše *The New York Times*. List međutim ukazuje da je FERC-ova uloga ograničena na postavljanje neobavezujućih pravila za prenosni sistem u segmentu OIE, gde je energetska politika prepuštena saveznm državama, obzirom da Kongres nije usvajao bilo kakav klimatski zakon.

BUDIMPEŠTA – „Neka niko ne sumnja da će 2014. biti godina borbe za očuvanje postignutih rezultata u rezanju cena energenata“, kazao je mađarski premijer Viktor Orban. Vlada u Budimpešti se odlučila za obavezno snižavanje 20% cena električne energije i prirodnog gasa za domaćinstva i preduzeće dalje mere da se taj cilj realizuje, dodao je on. Orban predviđa da će svi oni koji su pogođeni ovim merama, pre svega inostrani distributeri struje i gasa, „pružati ozbiljan otpor i obraćati se svim mogućim forumima za pomoć protiv odluka vlade, koja je spremna da se nosi s tim pitanjem“. U ponedeljak, 16. septembra premijerova partija Fidesz najavila je, štaviše, dodatne mere u planu smanjenja troškova energije za domaćinstva, koje treba da uključe i pojeftinjenje uglja i ogrevnog drva za domaćinstva, prenosi *Budapest Business Journal*.

VILNJUS - Litvansko predsedništvo EU objavilo je 20. septembra saopštenje o dvodnevnom neformalnom sastanku ministara energije EU zemalja u kome se ističe potreba kompletiranja unutrašnjeg evropskog energetskeg tržišta do 2014., kao i „jačanja jedinstva u pregovorima sa spoljnim energetskim partnerima“. Domaćin skupa, litvanski ministar Jaroslav Neverovič rekao je da bi se „primenom istih pravila i - gde god je to moguće - izražavanjem istog stava, razvili stabilniji i transparentniji odnosi sa našim spoljnim partnerima“. U saopštenju se navodi da će u oktobru ove godine biti usvojena lista tzv. (infrastrukturnih)

2

Projekata od zajedničkog interesa (PCI), koji će biti finansirani iz budžeta u Briselu. Kako u krugovima diplomata koji su prisustvovali skupu saznaje Reuters, na PCI listi bi se mogao naći i „otpisani“ evropski gasovodni projekat Nabucco West, ali iz Evropske komisije odbijaju pre vremena da govore o tom spisku. Pomenuti izvori navode da PCI uključuju i gasovod TAP, koji je dobio posao transporta gasa iz polja Šah Deniz u Evropu, dok Južni tok ne ispunjava kriterijume prioritnog projekta. Na listi Projekata od zajedničkog interesa su, pored ostalih, Baltička energetska mreža, koja treba da oslobodi Baltičke države oslonca na Rusiju, studija izvodljivosti za gasovod od Kipra do Krita, a odatle do Grčke ili Italije, [eu.2013.lt](#), **Reuters**

VILNJUS - Evropski komesar za energiju Gunther Oettinger rekao je novinarima u Viljusu da Južni tok ne ispunjava kriterijume prioritnog projekta za EU (Projekata od opšteg interesa - PCI), prenosi **Reuters**. On je posle ministarskog sastanka EU kazao da je „Južni tok dopuna, ali ne pruža pristup bilo kom novom izvoru energije i ne povećava konkurentnost na energetskom tržištu Evropske unije“. „Južni tok je ideja koja dolazi od naših istočnih partnera. Mi sa Južnim tokom nemamo problem, ali ne mislimo da je on poseban EU prioritet“.

SLOVENIA

Samo Omerzel

RIM - Ministar infrastrukture i prostornog plana Slovenije Samo Omeržel založio se 18. septembra za davanje Gaspromu prava izuzeća od EU odredbe razdvajanja vlasništva nad snabdevanjem i transportom energenta, kada je u pitanju projekat Južni tok. On je u obraćanju novinarima posle razgovora sa italijanskim ministrom privrednog razvoja Flaviom Zanonatom kazao da bi davanje EU izuzeća u ovom slučaju bilo moguće rešenje. *Slovenia Times*

Hollande France

PARIZ - Francuska će do polovine iduće godine dostaviti parlamentu nacrt zakona o „energetskoj tranziciji“ kojim planira smanjenje potrošnje fosilnih goriva za 30% do 2030. u sklopu strategije rezanja ukupne potrošnje energije u toj zemlji za 50% do 2050.“, saopštio je 20. septembra predsednik Francois Hollande. On je rekao da bi se time mogle ostvariti u računima za energiju uštede od 20 do 50 milijardi evra do 2030. *AFP*

POSLOVI

BUDIMPEŠTA – Mađarska državna elektroenergetska kompanija MVM dobila je odobrenje na prošlonedeljnoj vanrednoj skupštini akcionara za zaduženje od 150 milijardi forinti (1 € = 299 HUF). MVM treba da plati 260 milijardi HUF za kupovinu gasnih poslova u Mađarskoj od nemačke kompanije E.ON, potseća 17. septembra tamošnji dnevnik *Napi Gazdaság*.

PARIZ – Međunarodna agencija za energiju (IEA) saopštila je 17. septembra da je posle širokog redizajna njenog website-a - www.iea.org, sada posetiocima prvi put omogućen pristup statističkim podacima za

News

IEA overhauls its energy data website to boost transparency, user-friendliness

Agency releases more than 20 years of energy data online for the first time and adds interactive features

»»»

period od preko 20 godina za više od 140 zemalja širom sveta. Poboljšanja ne samo što pružaju posetiocima lak pristup bogatom fondu IEA informacija o gorivima, cenama, poreskim, klimatskim i drugim merama unazad do 1990. godine, nego i putem prilagodljive interaktivne grafike omogućavaju jednostavno sagledavanje globalne energetske istorije tokom više decenija. Do sada, na portalu IEA mogli su se naći podaci za samo godinu dana.

BUKUREŠT – Rumunija je peti po veličini evropski (bez Rusije) proizvođač nafte i prirodnog gasa zajedno, uz stepen uvozne zavisnosti od 25%, ispod evropskog proseka od 50%, izjavio je ekspert za region jugoistočne Evrope u kompaniji PriceWaterhouse Coopers (PwC), Vasile Iuga. Na prvom mestu je Norveška, sa proizvodnjom od 1,3 milijarde barela ekvivalenta nafte (ben) u 2012, a iza nje Britanija sa 583 miliona ben, Holandija sa 520 mil. ben, Danska 114 mil. ben i Rumunija, koja je lani proizvela 102 miliona ekvivalentnih naftnih barela nafte i gasa. Slede la listi Nemačka (98), Italija (91), Poljska (44), Turska (20),

Austrija (18), Izrael (16), Hrvatska (16) i Francuska sa 9 mil.ben proizvedenih prošle godine. Na osnovu kalkulacija PwC, Rumunska zavisnost od uvoza nafte i gasa dostiži će 2030. godine 80%, ako zemlja do tada ne unapredi energetska efikasnost za 20%. **ACTmedia**

BUKUREŠT - Rumunska vlada planira da početkom novembra 2013. proda 15% akcija državne gasne kompanije Romgaz, što je deo sporazuma s Međunarodnim monetarnim fondom. Kako je najavio premijer Victor-Viorel Ponta, osim nje, vlada će 2014. godine prodati i udele u energetskom kompleksu s rudnicima lignita Oltenia i u državnim elektroenergetskim firmama Hidroelectrica i Electrica, gde će zadržati 40% akcija. **Nine o' Clock**

4

OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE - OIE

BRISEL – Nekih 60 vodećih evropskih kompanija i trgovinskih firmi pozvalo je EU da postavi zakonski obavezujući cilj za obnovljivu energiju za 2030. godinu, suprotno energetska intenzivnoj industriji i nekim moćnim članicama EU, poput Britanije, koji su pre toga upozorili Brisel da subvencije zelenoj energiji guraju u propast najugroženije delove evropske privrede pred

konkurencijom američke industrije, gde su cene struje i gasa i do četiri puta niže. Među potpisnicima u ime OIE sektora su Alstom, DONG Energy, 3M, Vestas, i SSE. Oni navode da je sadašnji cilj dostizanja udela OIER od 20% u ukupnoj proizvodnji energije do 2020. potstakao investicije i da će taj momentum biti izdubljen bez nove dugoročne mete. **Reuters**

LONDON – Odsustvo jasnih pravila i ciljeva za integrisanje obnovljive energije u EU mreže usporiće i poskupeti realizaciju projekta objedinjavanja evropskog energetskeg tržišta, piše **Reuters**. Agencija prenosi analizu nemačkog Fraunhofer instituta da je uvećani udeo solarne i vetro energije izazvao pad cena na

tržištu električne energije i poremećenu iskorišćenost kapaciteta u tradicionalnom energetskeg sektoru. Cene struje pale su jer OIE zahvaljujući subvencijama i nultim troškovima za pogonsko gorivo mogu da nude niske cene električne energije na berzama. Mimo toga, prenosni operateri plaćaju konvencionalnim elektranama za umanjeње proizvodnje kada solarne i vetro elektrane imaju viškove, što potencijalno vodi negativnim cenama. Fraunhofer Institute je utvrdio da su cene za dan unapred na berzama sada na najnižem nivou od 2004., sa najtežim posledicama po gasne i elektrane na antracit. Uz cene struje za dan unapred u Nemačkoj

u prvoj polovini ove godine ispod 25 evra po megavat-času, elektrane na gas su imale stepen iskorišćenja kapaciteta od 5-25 odsto, ispred antracita (5-40 odsto), lignita (40-90) i nuklearki (55-100 odsto), pokazuje izveštaj. Samim tim, konvencionalni elektroenergetski proizvodni sektor je sa takvim operativnim stopama teže pokrivaو fiksna kapitalna ulaganja. Problem je što EU Direktiva o obnovljivoj energiji iz 2009. ne precizira, već samo daje nejasne smernice o načinu na koji zemlje treba da integrišu vetro i solarne kapacitete. Direktiva takođe traži garancije za prioritetni pristup OIE mrežama, ali uz uslov da to ne ugrozi „bezbedan rad“ sistema, prepuštajući na taj način konačan sud članicama. Osim toga, navodi da smanjenja u energijama vetra i sunca treba svesti na minimum, bez dodatnog preciziranja. Samim tim ne iznenađuje da su EU zemlje dale prioritet ispunjenju mandatornih, nad neobavezujućim ciljevima razvoja OIE koja se odnose na mrežnu infrastrukturu i tržišna pravila. Evropska komisija je u poslednjem izveštaju otuda konstatovala da „probleme u razvoju internog tržišta izaziva odsustvo napretka u modernitaciji mreže ... što dovodi do kašnjenja sa povezivanjem novih proizvodnih kapaciteta“.

PRAG - Četrdeset domaćih i stranih proizvođača solarne energije u Češkoj tužilo je državu zbog promena uslova poslovanja i traže odštetu od ukupno 128 miliona evra. Odšteta se traži zbog uvođenja poreza na

prihod solarnih elektrana od 26% i to za elektrane koje su počele rad 2009. - 2010. i koji bi bio na snazi iduće tri godine. Nova vlada je prošle godine odlučila da smanji subvencije za obnovljive izvore energije i uvede porez kako bi malo olakšala teret subvencioniranja OIE. Zbog toga će nove fotonaponske elektrane od 2014.

godine ostati bez subvencija, dok će se one postojećima i dalje smanjivati. Od 2014. godine će kupci zato plaćati naknadu za obnovljive izvore od 19,2 EUR/(MWh) umjesto sadašnjih 22,6 EUR/(MWh). U 2013. godini će za subvencije solarnom sektoru biti isplaćeno više od 1,7 milijardi evra, od čega će država platiti 454. miliona iz budžeta, a ostalo platiti potrošači električne energije, javlja češki dnevnik **Prague Monitor**.

REGION ENERGETSKE ZAJEDNICE

ZAGREB – Druga dva distributera električne energije u Hrvatskoj, privatne kompanije RWE Energija i GEN-I najavile su 16. septembra da će od 1. oktobra prilagoditi svoje cene kako bi i dalje njihove ponude bile niže u odnosu na Hrvatsku elektroprivredu (HEP), kao dominantnog snabdevača strujom u toj zemlji. RWE Energija je saopštila da i posle odluke HEP-a da od idućeg meseca snizi cene (proizvodnu cenu za 10,7%, što će domaćinstvima smanjiti račune za 6-7 odsto) ostaje pri ponudi da za 12% ide ispod tarife državne kompanije, čime potrošači koji su se opredelili da pređu kod ove podfirme nemačkog

6

energetskog kolosa zadržavaju obećane uštede. Istog dana reagovala je i slovenačka kompanija GEN-I koja je na HEP-ove nove tarife ponudila dodatno sniženje od 8,2%. Taj distributer uz to naglašava da HEP ponovno nije objavio snižavanje cena električne energije za male preduzetnike, „dok GEN-I od svog ulaska na tržište jamči uštede i od 30 odsto za te potrošače“. **SEEbiz**

ZAGREB - Hrvatska može do kraja dekade da ostvari svoje klimatske ciljeve, čak i ako planira da smanji za dve trećine subvencije za obnovljivu energiju, navode hrvatski zvaničnici. Nove kvote za OIE koje će se objaviti u oktobru, biće dovoljne da obezbede cilj udela od 20% u ukupnoj potrošnji energije, kazala je za **Bloomberg** 20. septembra Barbara Dorić čelnica vladinog Centra za praćenje energetskog sektora i investicija.

SARAJEVO - Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) odobrila je JP Elektroprivreda BiH kredit od 35 miliona evra za realizaciju projekata izgradnje HE "Vranduk" i rehabilitaciju i proširenje kapaciteta HE "Una Kostela". Kredit pod povoljnim uslovima je odobren pošto su ispunjeni svi neophodni ekonomski, tehnički i ekološki preduslovi, piše sarajevsko **Oslobođenje**.

